

TurriSSa

La confraria
del Santíssim
Sagrament

La Vila Vella

Ramona
Matas i
Rigau

Escolania
de
Montserrat

Un record
als "Peones
Camineros"

Els residus
urbans

Miquel
Àngel
Marchán

*El Pelegrí
i la
Festa
Major
d'Hivern*

Salutació

A la REVISTA TURISSA, i després que -pels fets que tots sabem- vaig deixar l'Alcaldia i en el primer número que es publicava, curiosament hi sortia un servidor per gràcia d'una entrevista que hem feu N'Assumpta Taberner, en la qual, concisa però correctament, donava a conèixer qui era en Telm. Avui, per una altra gràcia, em toca fer la presentació d'aquesta nova etapa de TURISSA. Afegeixo però, que de nova no en té gaire cosa, ja que no s'ha canviat res important; fins i tot l'equip base que la fa possible és pràcticament el mateix.

Cada vegada que em dirigeixo al públic, insisteixo, perquè crec que és veritablement necessari, que, davant les dificultats que aguanta la societat i també la de Tossa, és ara més necessari que mai aplegar voluntats, esforçant-nos tots per aconseguir aproar aquesta nau que és el poble, agafant-nos-hi fort cadascun dins del que sàpiga fer, des del més senzill estrop, passant per l'osta, escota, amant, trossa, car o pena, fins per als experts en els més sofisticats mitjans de navegació. Mirem tots d'endegar la nau, que és endegar la nostra vila.

Ara és un moment molt important. Ara és un moment clau. No podem defallir perquè encara Tossa té un prestigi internacional inqüestionable, assentat sobre uns tresors naturals com són un bosc, una costa, una platja i un mar que és un conjunt del millor de la nostra terra catalana. Ningú ens ho pot discutir perquè és una veritat.

Ja de sempre, a Tossa, la vida i la prosperitat li han vingut per la mar. La mar és oberta, el cel és clar i el sol il·lumina l'esperança que ens fa confiar que Tossa sabrà i podrà superar amb èxit aquest mal parèntesi que passem. Jo, personalment, estic convençut que el nostre esdevenidor està assegurat i per tant us convido, a l'entrar en aquest any, a fer-ho amb optimisme i, esteu-ne segurs, que serà positiu.

Tossa, a 22 de gener de 1994

L'ALCALDE
Telm Zaragoza i Raig

IMPRÈS EN PAPER ECOLÒGIC:

Dipòsit Legal GI-259-92

Edita: Ajuntament de Tossa

Coordinació: A. Taberner

Consell de Redacció: V. Esteban i Darder, E. Bernabeu

Imprimeix: I.G. Montserrat, s/a 33 02 98

El Pare Pelegrí més vell de Tossa

per **Joan Josep Ribas i Costumero**

Ara fa cinquanta-quatre anys que en Joan Vila i Balart, de professió pescador, nascut el 7 de setembre del 1917 (actualment té setanta-sis anys), va ser el Pare Pelegrí del 1941.

Ens trobàvem als primers dies de gener de l'any passat quan vaig trobar en "Juanito" assegut al "muro" amb es pescadors, tal com acostuma a fer tots els dies, i li vaig comentar l'any en que fou pelegrí. Tot just acabada la Guerra Civil Espanyola, també estava a punt de començar la segona guerra europea (l'any anterior, 1940, havia sigut Pelegrí en Salvi Gascons i Bassas). Per tant, eren uns temps molt difícils estant en plena postguerra. Preguntant-li com és que va ser Pelegrí, m'explicà que ell no ho tenia demanat, sinó que un bon dia mossèn Martí, que llavors era el rector de la parròquia, el va cridar a la rectoria i li va dir que si per favor volia ser Pelegrí, ja que no hi havia ningú que ho hagués

En Josep Vila i Balart, el Pare Pelegrí del 1941. (Foto de l'autor)

demanat. En "Juanito" va contestar que sí, ja que tenia vint-i-tres anys i se sentia fort. Uns dies abans mossèn Martí li ensenyà a dir el rosari, hi anava una hora cada dia al vespre.

Com anècdota recorda que va ploure molt durant tot el viatge de tornada, amb forta tramuntana i molt de fred.

La confraria del Santíssim Sacrament de l'Església a Tossa

per **Mario Zucchitello**

Entre els anys 1610 i 1640 es propagà per les parròquies catalanes la confraria en honor del Santíssim Sagrament o de l'Eucaristia, dita també de la Minerva, perquè va ser fundada a Roma el 1539 a l'església dels dominicans de Santa Maria *sopra Minerva* (molt a prop del Panteó). En general, els confreres tenien l'obligació de celebrar una processó eucarística, un acte d'adoració, participar activament en la litúrgia del Dijous Sant, organitzar la processó del Corpus i la seva vuitada i, finalment, en tot allò que podia afavorir la propagació de la devoció a l'Eucaristia.

A Tossa fou fundada el 16 d'octubre de 1650, quan els paborde i demés confreres del *número major o gros* en redactaren i firmaren les ordinacions. El primer de març de 1676, sisè del pontificat de Clement X, va ser agregada a l'arxiconfraria mare de Roma. Així, els confreres tossencs podien gaudir de les mateixes indulgències i gràcies espirituals que els Papes

havien concedit als de la Ciutat Eterna. El pergamí de l'agregació, escrit naturalment en llatí, es troba a la sagristia parroquial.

Els confreres tossencs es dividien en dos grups: un, dit del *número major o gros* i un altres del *menor o petit*. El primer havia de ser compost sempre per 33 devots. En cas de defunció, el rector i els paborde n'elegien tot seguit un altres per recompondre el nombre establert. Si ho demanava, tenia la preferència un fill del difunt. Eren els que administraven i dirigien la confraria, puix que els del *número petit*, obert a tothom, home i dona, no tenia poder decisonal, però els seus inscrits podien entrar en el *número gros* quan hi havia una vacant. A l'origen, els paborde o obrers, eren tres, elegits entre els components del primer grup, però, a partir de 1664, va haver-hi un canvi: un de casat i un de fadrí per cada *número*. Amb tot, els obrers eren elegits només entre els components del *número gros*. Un era l'obrer major i l'altre l'obrer segon. Aquesta

distinció va durar fins al 1961-62 quan es va reorganitzar la confraria en una sola classe d'aportació econòmica.

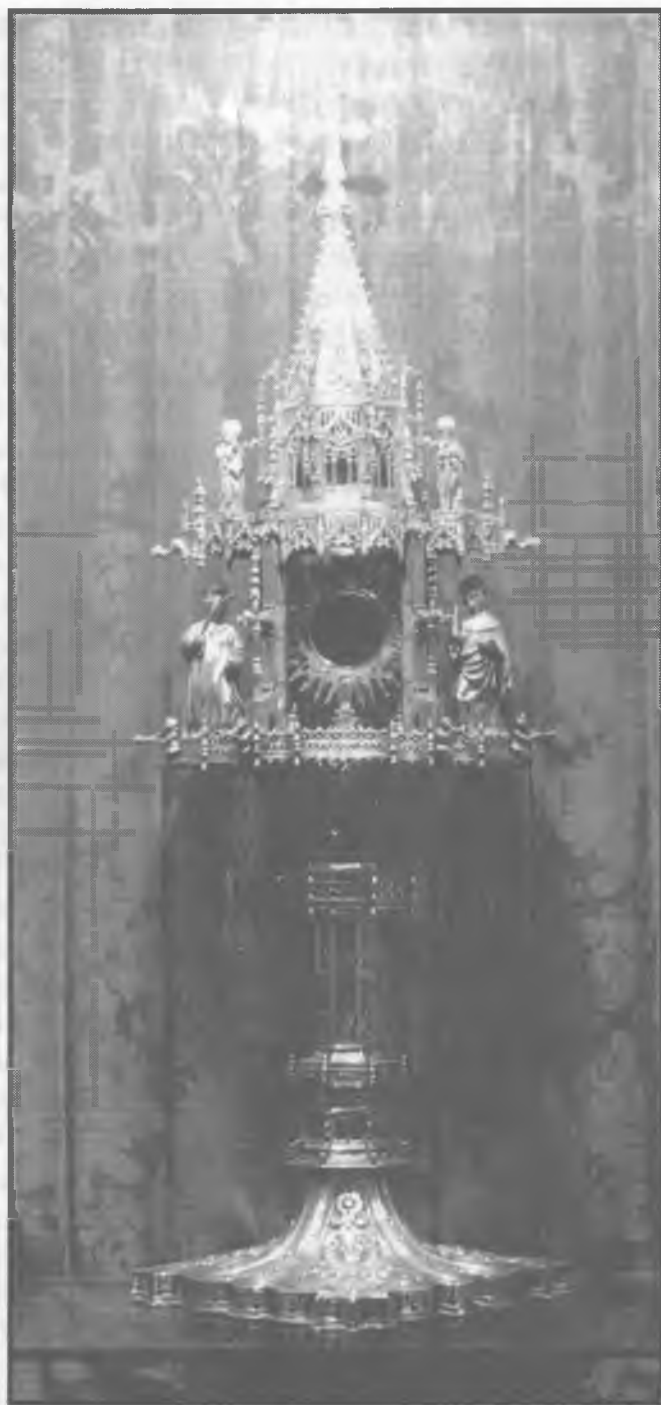
El càrrec durava un any. El dia del Corpus, cada obrer o paborde cessant nomenava el que el substituïa i, tot seguit, els nous juraven, en poder del rector i davant de tothom, de comportar-se bé i fidelment, segons acostumaven a fer els demés responsables de confraries i obres pies de la nostra església.

Almenys en teoria, la Minerva tenia una font d'ingressos assegurada amb les aportacions dels seus membres. Els segles XVII i XVIII, els confreres del *número gros* pagaven, d'entrada, 3 lliures de cera blanca obrada i 3 rals (6 sous) cada any. Els *menors*, en canvi, donaven de caritat, 2 sous al moment d'apuntar-s'hi, i 2 diners mensuals. La diferència considerable entre les dues quotes evidencia com els del 33 contribuïen de forma determinant a les despeses generals. Més tard, llur aportació pujà a 6 lliures, després a 7 i mitja, a 20

pessetes a les acaballes del segle XIX, a 30 pessetes el 1948-49 i, finalment, l'última a 25 pessetes. En la pràctica, però, com sovint s'esdevé en qualsevol associació, també la nostra confraria tenia els seus morosos. Suplia, aleshores, la generositat particular d'alguns confreres. El 1699, els del *número gros*, atesa la pèssima situació econòmica, establiren una norma força rigurosa envers els morosos: es preveia fins i tot l'expulsió pels que quedaven a deure 3 anyades, l'obligació de pagar el que devien i, en cas de malaltia, reberien el Santíssim per raó de viàtic, però sense cap despesa litúrgica per part de la confraria. La norma va ser temperada uns anys més tard, el 1712, quan els 33, passat el moment de dificultats, decidiren de no expulsar els confreres malalts, tot i la morositat. També el batlle i jurats de la Vila, si no eren del *número gros* i volien atxes en les celebracions religioses de la Minerva, havien de pagar cada any 6 sous cada u, en ajut de les despeses. Al llarg dels segles, no sempre el fervor i la participació foren iguals. També la devoció, com totes les actituds humanes, té els seus alts i baixos. A la primeria del Nou-Cents, els 33 constataren, entre preocupats i afligits, com l'escassa presència i la manca de zel d'alguns confreres durava ja des de feia anys amb el resultat "... que qualsevol, fins i tot en vestit

irrespectuós, substitueixi als confreres i que alguns d'aquests excusin l'assistència. Fins la bandera és portada poques vegades per un del *número gros*. Tot això minva el prestigi i porta l'abandó de la confraria". En la reunió del 13 de juny de 1900, vigília del Corpus, es prengué l'acord de lliurar les atxes només als individus del *número gros*, encara que fossin tres. Si llur nombre era inferior a tres i no podien organitzar processó, aleshores es repartiria cera també a altres persones. En cas d'absentar-se, l'obrer major havia de delegar preferentment un altre confrere del 33. Si la persona delegada no era d'aquest grup, només tindria atribucions administratives. En cas d'absència de l'obrer i del seu delegat al moment de

preparar els actes litúrgics, qualsevol membre dels 33 podia ordenar el que calgués pel millor decor de la confraria i havia de procurar que fos un d'ells qui portés la bandera. Amb tot, la festa del Corpus de l'any 1900, que coincidí amb el 250 aniversari de la

fundació de la confraria, va ser celebrada amb tot el decor i lluïment possibles. Es va estrenar un tàlem de brocat amb galons d'or fi que portava, a la part anterior, un *Agnus* brodat amb argent i or i, a la part posterior, l'escut de la parròquia també brodat amb seda i or. Tocava la cobla "*Moderna Tossense*" de 15 músics, que s'havia format feia poc. El metge En Jaume Escat, obrer major, portava la bandera i els també metges N'Ignasi Melé i N'Eudald Pons els cordons.

Darrera el tàlem, ocupaven la presidència una persona de l'Ajuntament, l'obrer segon, el duaner, el caporal de carrabiners i el *cabo* de mar. Aquests tres últims d'uniforme.

A l'ofici havia cantat la coral tossenca "*Lo Pensament*".

A més, per completar la commemoració es va publicar un opuscle titulat "*La Confraria de la Minerva de la Vila de Tossa*" o sigui el sumari de les indulgències, facultats i altres espirituals gràcies que disfrutaven els confreres i les confrasses.

Finalment, els obrers repartiren 654 recordatoris als assistents de les quatre misses matinals. Al mig, hi havia dibuixada una custòdia daurada amb àngels envoltats de núvols; a dalt la data de la fundació, sota una quarteta al Santíssim i, al darrera, l'oració, en català, "*Anima Cristi*" de sant Tomàs d'Aquino. Així, reorganitzada i revifada, la Minerva conegué

un nou període d'esplendor, fins al 1936. Amb la crema dels objectes del culte i retaules de l'església, varen ser destruïts també dos tàlems de sis vares, dues banderes, la taula despatx i els demés objectes propietat de la confraria.

El cop va ser quasi mortal. El 1960, en ocasió de la consagració del nou altar del Santíssim Sagrament es va intentar revitalitzar-la. "¿No cree Vd. -escrivia el rector d'aleshores- que con motivo de la Consagración del Altar la mejor ofrenda que podemos hacer es el resurgimiento de esta cofradía con un buen número de feligreses de buena voluntad?". Però fou endebades: el 1963-64 signava l'últim obrer.

El lloc de reunió del *número gros* va anar variant al llarg dels anys. Era habitual congregar-se, almenys al segle XVII, al cementiri, que aleshores es trobava al costat de tramuntana i llevant de l'església parroquial de dalt de Vila. Després, a la casa de l'obra de l'església, a l'entrada de la rectoria (la mateixa d'avui en dia), a la sagristia del nou temple parroquial o a la casa d'algun confrere. No hi havia periodicitat, tot i que sovint s'esqueia a la vigília o el dia del Corpus. Es reunien cada vegada que havien de prendre decisions que pertanyien a l'administració, al funcionament intern o per canviar l'organització d'alguns actes litúrgics.

Un dels problemes que

sempre preocupà la confraria va ser la captació dels recursos econòmics per a poder desenvolupar dignament les finalitats que li eren pròpies. Ja hem vist com els confreres aportaven quantitats fixes al moment d'apuntar-s'hi i, després, un tant cada any. Aquestes almoines es cobraven, normalment, dins l'octava de Corpus en una taula preparada pels pabordes dins l'església i constaven en el *llibres de comptes*. A més, hi havia el bací del Santíssim per a les caritats habituals, les pensions dels censals i les deixes piadoses, molt sovint testamentàries. Les despeses consistien en ciris, brandons, atxes que representaven un dels capítols més importants; seguien els cantars pels confreres difunts durant l'any; les processons dels tercers diumenges; els músics i la flor de ginesta per a la processó del Corpus (almenys des de la segona meitat del segle XIX); el cantar general de l'octava del Corpus; l'incens i la propina als nois que durant l'any havien encès el foc dels encensers; adobar els objectes del cult propietat de la confraria; les nadales que, a vegades, es cantaven als tres altars que s'acostumava preparar al llarg de la processó del Corpus; etc.

La Minerva participava activament en aquesta última processó. Tots els 33 confreres havien de portar sengles atxes blanques que es guardaven dins d'una caixa a l'església. Se situaven a banda

i banda, entre la Creu i els sacerdots (amb capa pluvial), seguint un rigorós ordre d'antiguitat en la confraria. A més, havia de disposar de ciris blancs petits per donar-los a tots els altres confreres que acompanyaven el Santíssim. Als segles XVII i XVIII, es cantava tèrcia solemne (a les nou del matí), ofici amb el Santíssim exposat i, la tarda, després de vespres solemnes, començava la processó que, sortint de l'església, voltava pel cementiri i baixava pel carrer del portal fins a la capella de la Mare de Déu del Socors (naturalment, des de 1777, amb la nova església, hi va haver un canvi de recorregut).

El cantar general de l'octava del Corpus, es deia a l'altar major, amb el Santíssim exposat. Acabat, s'entonava *Deus vine largitor Redemptor*. A la tarda, vespres solemnes i processó fins a la plaça. Aleshores la confraria, que s'encarregava també d'encendre el ciris del salomó, en donava dos al rector i altres dos a cada capella. Al final, es cantaven els aniversaris pels confreres morts en el decurs de l'any. Les processons dels tercers diumenges, amb el Santíssim en el vericle, recorrien, fins al 1777, el perímetre de l'església. Eren les processons eucarístiques pròpies de la Minerva. Tots cantaven l'himne *Te Deum laudamus*. Novament dins del temple, el sacerdot donava la benedicció amb el Santíssim i

començava el *Tantum ergo Sacramentum*.

Durant tot el segle XIX, cada vegada que sortia el combregar general de la parròquia (el Sacrament de l'Eucaristia que s'administra als malalts i als impeditos per tal que puguin complir amb el precepte pasqual), la confraria utilitzava un tàlem petit de quatre vares i de domàs vermell, donat per un devot l'any 1796.

Entre els actes litúrgics més íntims hi havia la celebració dels aniversaris en record dels benefactors difunts i, en sentit de germanor cristiana i solidaritat humana (era una època en què les pràctiques religioses unien el poble i es vivien amb una intensitat desconeguda avui en dia), el mateix dia de la mort d'un confrere o una confreresa, als segles XVII i XVIII, es feia una crida pels llocs acostumats dient: "Devots confreres i confreres del Santíssim Sacrament, per caritat direu un Pater Noster i una Ave Maria per l'ànima de T.T. perquè tal trobarà qui fasse per nosaltres". Després, la confraria feia celebrar una missa cantada a l'altar major per l'ànima del finat.

A més de les funcions pròpies participava a altres actes litúrgics. A les processons de Sant Sebastià i de la Mare de Déu d'agost sortia el pendó acompanyat de dos obrers fadrins amb dues atxes. A la del 6 de juny, sortia també el tàlem.

Hem dit que una de les

despeses importants consistia en adobar o renovar els dos tàlems: el petit i el major. Al llarg dels tres-cents anys de vida, la confraria en va canviar uns quants. Era un desembors extraordinari que quasi mai podia compensar amb els recursos normals. Calia, aleshores, recórrer a la caritat de tots els confreres que vivien a Tossa o fora de la Vila. La notícia més reculada que tenim és del 1712, quan n'ordenaren un de domàs de sis barres blanc. El 1806, per exemple, es poguè canviar el gran gràcies a la generositat de les companyies tossenques *Vicenç Bosch i Ca. i Josep Morè Vilà i Ca.* establertes a Cartagena i Motril respectivament. Era un tàlem molt bonic, fet de tapisseria blanca, amb galó ample i galó estret amb ondes, 32 borles d'or fi i seda, sis vares acabades amb sengles pinyes. L'escultor tossenc Jaume Martí en feu el guarda-roba. Sempre els mateixos renovaren i argentaren els catorze candelers i les dues "espelmatories" petites del sagrari. El dia del Corpus de l'any 1898, es varen estrenar els ornaments del celebrant, el diaca i el sot-diac (el tern), de brocat de seda teixit amb or fi, donats a la Minerva per les famílies germanes Bosch (fills i descendents dels esmentats comerciants de Cartagena) i Escat-Bosch de Tossa. Encara que lluny, els confreres tossencs no oblidaven llur església parroquial i llur devoció.

La Vila Vella

per **Lidia González i Jordi Cuadrado**

Entre els segles XI i XII es configuren a tota Europa un nou tipus de concentració humana: les ciutats medievals.

Aquestes ciutats, que aprofiten l'emplaçament creat per la civilització romana com és el cas de Barcelona o Tarragona, tenen com a tret físic més característic el tancament total mitjançant la construcció de muralles.

A la nostra població tenim un clar exponent d'aquest nou corrent arquitectònic:

la Vila Vella

Hom coneix les seves cases, els seus carrers i les seves muralles. Però, quines notícies tenim dels seus pobladors, com es guanyaven la vida, com es governaven? Aquestes preguntes, de difícil resposta, són les que trobem examinant amb molta cura els documents antics. En ells descobrim part de les respostes i d'aquesta manera construïm la nostra memòria històrica.

La documentació escrita referent a Tossa durant l'època medieval és, com per a tots els pobles catalans, molt important. La primera vegada que apareix *Tursa* és en un diploma del rei franc

Carlemany dirigit al bisbe de Girona Teorati a l'any 881. Més tard ens trobem amb un altre document escrit al 1158. Però un dels documents d'on podem treure més informació sobre els pobladors de Tossa és el redactat a l'any 1187. En aquest any l'abat Ramon de Berga -Tossa formava part dels dominis del monestir de Ripoll- aixeca en el terme parroquial de Tossa un "castellum", és a dir, un recinte fortificat perquè els habitants de la comunitat el poguessin poblar i defensar. És a partir d'aquest moment

que es comença la construcció de la *Vila Vella*. Es construeix una església, un hospital, un castell que serà la residència de l'abat quan aquest visiti el seu domini, al voltant de seixanta cases pels vilatans i també d'aquesta mateixa època és la construcció de les muralles. Tota aquesta informació ens la dona la carta de població. Així mateix, el document descriu els impostos que s'havien de pagar. Entre d'altres, com poden ser els que gravaven el vi i l'ús del forn, el més important va ser aquell que es referia a l'activitat de la pesca. S'havia de pagar, com a impost, una dècima part de tota la collita de peix. Essent aquesta l'ocupació majoritària, els problemes sobre l'abonament al monestir d'aquest impost s'allarguen fins a l'any 1784. És en aquest any quan els vilatans de Tossa, emparats en les disposicions sobre llibertat de comerç promulgada per Carles III, aconsegueixen una real carta suprimint el pagament de l'impost.

El monestir de Ripoll tenia en el seu poder tots els drets sobre la vall i els seus

habitants li devien fidelitat i obediència.

L'abat era el que administrava justícia però moltes vegades la delegava en altres persones del poble. Aquestes figures eren: el batlle -que era la representació civil-, el castlà -la representació militar- i la municipalitat o representació popular.

El batlle era l'oficial de l'abat que en el seu nom exercia l'administració de justícia civil i criminal. El càrrec era per dos anys però a partir del 1348 fou concedit a perpetuïtat. Del primer batlle

que tenim notícies és d'en Arnold de Soler, veí de Tossa al qual se li atorgà tot poder tant sobre el mar com a la terra. Les seves funcions entre d'altres eren:

- publicacions de bans
- imposicions de penes
- administració de justícia
- cobrament dels impostos sobre el peix, la carn, el vi i

l'ús del forn.

Una altra figura important és el castlà, en ell delegava l'abat la funció militar. Castlà i batlle a l'any 1390 es transformaren en una sola persona. És assignat per aquest càrrec Pere de Riera i tots els seus descendents. Entre les funcions assignades, el castlà havia de fer "guayta y bada" amb senyals i fanals; també es cuidava de que les visites de l'abat o el seu procurador fossin el més confortable possible demanant als vilatans els estris necessaris, els quals estaven obligats a deixar.

Sant Lionç mil.lenari

per **Mossèn Ignasi Maria Colomer Presas**

EN LLATÍ:

Santus Leontius:

CASTELLÀ:

San Leoncio

VARIANTS CATALANES:

Leonci, Lionç, Lions, Lienç,

SALIONÇ, SALIONS.

HISTÒRIA:

Des del segle III hi ha molts de sants amb aquest nom, 17 dels quals van ser màrtirs i uns quants que eren bisbes o arquebisbes: grecs o romans, pagesos, soldats... i àdhuc un sant Lionç metge.

Al bisbat de Girona, hi hagué una parròquia rural, situada entremig de Tossa i Sant Feliu de Guíxols, dedicada a un d'aquests sants Lionç i esmentada ja en el segle X (any 966, ço és, més de mil anys enrera).

Correspon a l'actual masia de Sant Lionç, prop de la costa, ran de la cala de Sant Lionç, al desguàs del torrent homònim. Aquesta casa és a dalt d'un espatat, entre la punta Arumí i el cap Pentiner.

Els sants Lionç que semblen més lligats amb el nostre topònim són: El Santus

Leontium màrtir, convertit per Sant Jordi i immolat a Nicodèmia de Bitínia l'any 303, la festa del qual se celebra el 24 d'abril.

Un altre sant Lionç va nèixer el segle IV a Nimes (Provença) i fou bisbe de Frejus el 419, on va morir l'any 432: festa l'1 de desembre.

L'any 510 dins d'una família senatòria de Saintes (Xarenta inferior) nasquè el minyó Lionç. De jove, lluità contra els visigots a la Gàlia narbonesa i a la Hispània. Es casà amb Placidina, de sang imperial, i fou elegit arquebisbe de Bordeus l'any 541. Des d'aleshores va viure

amb la muller com si fossin germans. Edificà 6 temples, assistí a uns quants concilis i morí l'any 564. La diada d'aquest sant és l'11 de juliol. Un document datat el 27 de setembre de l'any 966 parla de la parròquia rural de Sant Lionç.

Quan la parròquia fou abandonada, esdevinguè una masia amb torre defensa emmerletada i amb planta quadrada del segle XVI. El primer mapa del nostre Principat de Catalunya, estampat l'any 1595, enregistre el temple de Sant Lionç i la Cala Salions. Així mateix ho repeteixen d'altres cartes geogràfiques dels anys 1602, 1638, 1642, 1643, etc.... fins al 1766, amb les variants C.S. Leon (1687), S. Lahons (1690), S. Lion (1692), punta S. Lleó 1774... Molts d'aquests mapes assenyalen també un altre sant Lions al Montseny, que deu correspondre el llogaret de Lliors, dins del terme municipal d'Arbúcies.

Sofriment

per **Mossèn Enric**

Crist i el cristià davant del sofriment:

CRIST: QUATRE EXCESSOS EN LA PASSIÓ DE CRIST.

1.- Excés de tristesa en contra de l'alegria malsana.

2.- Excés d'humiliació en contra de la supèrbia de la vida.

3.- Excés de dolor en oposició a la concupiscència de la carn.

4.- Excés d'amor en contra de l'amor propi (font de la concupiscència).

EXCÉS DE TRISTESA per:

- La seva imaginació i la seva condició divina, que li avançava tot el que hauria de patir.

- La tristesa de la seva Mare.

- La infidelitat i fugida dels seus deixebles.

- El sacrilegi i deicidi dels jueus.

- La ingratitud de tants cristians.,

EXCÉS D'HUMILIACIÓ:

- Crits i mofes dels soldats mentre el passen prèns pels carrers de Jerusalem.

- Herodes el cobreix amb una túnica de boig; és burlat com un dement.

- Pilat el fa assotar i el presenta (desfetes les carns) davant del poble. El poble demana cridant la seva mort.

- Crist despulat i penjat d'una creu.

EXCÉS DE DOLOR:

- El bufetegen.

- L'assoten.

- Coronació d'espines.

- Crucificació.

En un cos delicadíssim.

EXCÉS D'AMOR:

- Al Pare

- A la Verge Maria

- Als homes.

"Consummatum est". És endut al cel en cos i ànima. El dolor és la clau de l'eternitat. En el món cristià, el dolor, que per als pagans és una fatalitat, per a nosaltres és una creu: mitjà eficaç de salvació: clauer: claus que t'obren les portes. La creu obre l'accés a la Vida. En el món, tothom porta la creu d'una manera o altra, més petita o més grossa. El qui és cristià i el qui no n'és. TOTHOM PATEIX. Hi ha, però, diverses maneres de patir. Assenyalen-ne tres: MOLTÍSSIMS PATEIXEN COM A BÈSTIES: Davant el sofriment, ploren, criden, es desesperen, procuren institivament deslliurar-se del dolor encara que sigui

suïcidant-se...

D'ALTRES HAN VOLGUT SOPORTAR EL DOLOR COM A HOMES: El budisme ens parla de conformisme. Hartman proposa el suïcidi col.lectiu per extingir la humanitat i acabar amb el dolor. Els estoics afirmen que l'home ha de suportar el dolor en nom de la seva dignitat i de les seves pròpies forces. Tot el sofriment, sense queixar-se, sense llàgrimes. La sensibilitat és una flaqueza femenina. Hegel considera el dolor com un esdevenir

suïcidant-se...

D'ALTRES HAN VOLGUT SOPORTAR EL DOLOR COM

A HOMES: El budisme ens parla de conformisme.

Hartman proposa el suïcidi

col.lectiu per extingir la

humanitat i acabar amb el

dolor. Els estoics afirmen que

l'home ha de suportar el dolor

en nom de la seva dignitat i

de les seves pròpies forces.

Tot el sofriment, sense

queixar-se, sense llàgrimes. La

sensibilitat és una flaqueza

femenina. Hegel considera el

dolor com un esdevenir

necessari, abans de tenir un goig (després d'una baixada, ve una pujada).

I D'ALTRES SOFREIXEN COM A CRISTIANS (A L'ESTIL DE CRIST): Com a fills de Déu. I és aquí l'autèntica postura de l'home davant dels sofriments. Viure convençuts que el nostre viure és Crist, viure amb Ell plenament identificats, fins i tot en allò més difícil, i sofrir per Ell qualsevol contrarietat, crec que és la millor filosofia o religió que podem oferir als homes.

Sant Pau deia: "Estic inundat de goig enmig de grans tribulacions".

Santa Teresa: "Sofrir o morir".

Santa Maria Magdalena de Pacis: "No morir, sinó sofrir".

Els màrtirs del Coliseum morien cantant.

Xiqueta Llagostera era una ex-miliciana atea que, segons sembla, s'havia "carregat" unes quantes persones i que al final de la seva vida, davant del dolor d'una greu malaltia, es va convertir: "Si no hagués conegut a Crist, m'hauria tirat per la finestra".

Sr. Carmelo (un home sense braços ni cames): "Mossèn, que n'és de formidable saber que Déu ens estima".

Com s'explica això? El cristià enfoca tots els seus problemes de cara a Déu.

El vertader cristià quan pateix considera el dolor:

1) En relació amb el Pare: Ell, que és el meu Pare, permet que sofreixi. Ell és bo. Ell sabrà per què. Vol que expii les meves faltes. El dolor és

una medecina amarga, però cura...

Tot sofriment és una font de mèrits que ens obre el cel, ajuda els altres i ens fa milionaris en el camp espiritual.

2) En relació amb el Fill: Ell, amb la seva passió i mort, ens ha merescut la salvació.

També nosaltres, una vegada divinitzats per la gràcia, els nostres sofriments, avui, redimeixen (són redemptors).

3) En relació amb l'Esperit Sant: És el que inspira el nostre amor i el sofriment és el grau més gran de l'amor. Si Crist va escollir el sacrifici com a mitjà de redempció, ho va fer perquè sabia que era la millor manera de demostrar-nos el gran amor que ens té. Una vegada comprès que el sacrifici o dolor és expiació, és font de mèrits, és redemptor, i és la prova més gran d'amor a Déu, es comprenen les coses que hem dit. Es comprèn com Sant Ignasi d'Antioquia, l'any 107, encadenat i de viatge al circ romà per a ésser destrossat per les feres, digués als seus cristians: "Temo que el vostre amor em perjudiqui. No podeu fer res millor que deixar-me immolar per Déu".

Crist es rebel·la contra les injustícies

Aquesta és l'actitud cristiana enfront del sofriment. Però quan aquest sofriment prové de la injustícia dels altres, la nostra (vostra) actitud, pot ser de conformisme si us ataca a vosaltres sols; però si repercuteix en un tercer, la

nostra actitud ha d'ésser de rebel·lia.

Molts dels sofriments provenen d'uns interessos egoistes de certs homes. I deixar que els altres sofreixin, simplement perquè un altre vagi bé, quan nosaltres ho podem evitar, no seria cristià. La nostra actitud ha d'ésser la de Crist: Ell accepta els sofriments pels pecats dels homes, per redimir-los i per demostrar-los el seu gran amor.

Però davant de la injustícia, es rebel·la, protesta. Nosaltres, igualment.

En acabar, podríem fer una pregària, demanant a Jesús, que ens deixi portar les cicatrius del sofriment gravades profundament en nosaltres. Que aprenguem els sofriments de la creu: estimar l'enemic. Lluitar per l'extensió del regne dels cels.

Ésser veritables testimonis.

Acceptar generosament la nostra creu. Enfrontar-nos a les injustícies dels homes.

Ésser cristians més exigents i apostòlics i treure fora el comodisme i la vergonya.

Que no visqui mai barrejat amb els seus enemics.

Demanem-li, però, pels nostres pecats i per les ingrituds de tots els homes.

I donem-li gràcies pel que ha fet Ell per nosaltres.

Sortim amb el propòsit de posar tant d'esforç que en el moment de la nostra mort puguem dir com Crist: "Tot s'ha complert". I així puguem trobar el cel obert.

Ramona Matas i Rigau

per **Assumpta Taberner**

Normalment se li veuen els ulls rodons, però quan li vam demanar un somriure per a la fotografia se li van tornar petitons i plens de picardia. I és que finalment havia accedit a la petita narració de la seva vida. Cal dir que ens va costar fer-la decidir perquè fos la protagonista d'aquest trimestre a la revista. Li semblava que ella i la seva vida no eren tan importants. Per aquest fet nosaltres li vam dir que buscàvem vides senzilles del poble, cosa que no significava necessàriament grans esdeveniments, sinó tan sols voler viure en una comunitat com la tossenca.

"Vaig néixer a La Cellerà l'1.12.1909. Molta gent no sap que no vaig néixer a Tossa. Vam venir aquí quan jo tenia set anys perquè el pare va trobar feina per mediació del doctor Nogué. El pare treballava plantant al bosc. A casa van llogar la Casablanca, on hi vam viure gairebé quaranta anys. Jo, com tots els nois i noies de Tossa d'aquella època, també vaig anar a estudi amb donya Pepita. Hi vaig anar fins als 10 anys. Donya Pepita era germana del rector Josep Riera, el quan sempre deia que havíem de fer de la Vila Vella la perla de

Na Ramona Matas quan tenia quinze anys

**Amb
els
seus
dos
fills,
Carme
i Joan**

la Costa Brava. Va ser precisament ell qui va començar el costum dels premis d'embelliment dels jardins de la Vila Vella. He tingut dos germans, en Miquel i Na Quimeta, ara tots dos han desaparegut, però dels que guardo un entrenyable record. Vaig sortir de l'escola perquè havia de cuidar la meva germana petita i ajudar a casa. Però el pare també volia que aprengué a cosir, i així ho vaig fer amb Na

Francisqueta Mateu, que s'estava al carrer que ara se'n diu Pou de la Vila. Una mica més grandeta, van venir a demanar noies per aprendre la confecció d'homes. Era el germà d'en Miquel Cruanyes, que tenia una botiga a la Gran Via de Barcelona que se'n deia "Alabart-Cruanyes". Vam anar a Barcelona per aprendre, però després vam venir al taller que tenien a dalt de la Vila Vella. Cobràvem deu rals cada dia.

Déu n'hi do!

És a dir, vaig passar la meva joventut cosint. Quan tenia vint-i-un anys em vaig casar amb en Salvi Boada Soler de Tossa i vaig deixar de cosir per dedicar-me a treballar la terra a la Casablanca. Vam comprar un ramat de cabres que jo duia a pasturar. Però vet aquí que esclatà la guerra i van fer anar a la guerra el meu home. Nosaltres, en aquell temps, ja teníem dues criatures: Na Carme i en Joan. Un cop acabada la guerra i com que aquí no hi havia ni feina ni massa aliments, el pare va decidir marxar a França i jo i les meves dues criatures vam acompanyar-lo. Quan vam saber que el meu home havia tornat del front vam tornar cap aquí. Això succeïa cap als anys 1940. Més tard, també és en aquest període quan neix la meva filla petita Na Marta. Després de la guerra ja no vam tornar a la Casablanca, sinó al carrer que ara se'n diu Pont Vell, i teníem el ramat darrera la casa.

Però com que va començar l'època dels turistes, ens van obligar a treure el ramat d'allà perquè molestava. Va ser quan vam començar a dedicar-nos a l'hostaleria. Teníem l'Hotel Oriental, que constava de set habitacions, i també teníem algunes habitacions del voltant. He de dir que encara em venen a veure clients d'aquells anys. Quan tenia uns 50 anys me'n vaig anar amb la meva germana Quimeta a Platja

Una tarda
qualsevol
amb els bons
companys de
la Casa del
Mar

— Aquí és veu la juvenesa dels seus 84 anys —

d'Aro a regentar l'Hotel Caleta Palace. Van ser uns anys molt i molt feliços. Els recordo amb molta estimació. La meva germana portava el menjador i jo la cuina. Després em vaig jubilar i ja ho veieu; el matí sóc a casa i a la tarda vinc a la Casa del Mar, on hi tinc tots els meus companys amb els quals passo unes molt bones estones".

"La valentia davant la vida, l'esperit jove que encara posseeix ben viu i l'energia per continuar endavant, es veuen reflectits en l'esveltesa de la seva figura malgrat els temps passats".

POEMA DE

Ramona Matas i Rigau

TEMÀTICA NADALENCA

*Fina faig de pastoreta
a l'hivern com a l'estiu
faci sol faci fresqueta
je pastorec les cabretes
vesa el riu.*

*Si veus venir, Maria,
amb l'esper i el Josuet
no us esteu a l'establia
patent de fred.*

*Allà hi ha la Casablanca
le níut del meu amor
i en ma dolça ves hi manca
perquè je el aquella buença
en se la flor.*

*Molt fumosa es la teulada
el paravent es molt senzill
mes pel foc ben escalfada
hi podria fer dolça estada
el vostre fill.*

*I en la llar per retornar-li
cremarom branques de pi
se cançons per bressolar-li
i un llençol per abrigar-li
tinc de ll.*

*Tallarem una llangueta
del bon pa que em dona el cel
i amb la lllet de la cabreta
li farem una sopeta com la mel.*

Irineu Segarra

Irineu Segarra nasquè a Ivars d'Urgell el 1917. Va aprendre i practicar la música a l'Escolania de Montserrat (1927-1931) on va tenir per mestres els monjos PP. Anselm Ferrer i Àngel Rodamilans. Més tard, va entrar ell mateix com a monjo al Monestir de Montserrat, on fou ordenat sacerdot el 1941. Acabats els estudis eclesiàstics, perfeccionà els estudis musicals. A Barcelona estudià durant llargs anys harmonia i contrapunt amb els mestres Josep Barberà i Cristòfor Taltabull, i piano a l'Acadèmia Marshall amb el mateix fundador de l'Acadèmia, Frank Marshall. A París, treballà la composició amb Nadia Boulanger a l'Acadèmia de Fontainebleau. El 1953 succeí com a Mestre de l'Escolania i Capella de Montserrat al P. David Pujol, càrrec que continua exercint en l'actualitat. És autor del mètode de cant *La voz del niño cantor* (Ed. CCC de Sant Sebastià), traduït a l'italià i al francès. Durant els anys de la seva direcció ha enregistrat més d'un centenar de discos, generalment a Montserrat, però també a Roma (Sant 'Agnese, Piazza Navona) i a la Catedral de Salzburg. Alguns dels seus enregistraments han obtingut: el "Gran Premi del Disc Coral Català" (Cererols, Casanoves, Martí: *Magnificat, Salve Regina, Magnificat*.

Vergara 769-TL AMS 51), el "Grand Prix du Disque" francès (Hispaniae Musica 1, 2, Archiv Produktion 198 452) i, finalment la Missa Salisburgensis (Harmonia Mundi / BASF, 25 22073.7) ha obtingut el "Deutscher Schallplattenpreis 1975" de la "Deutsche Phono-Akademie E.V. Berlín" en l'accepció "Chorwerke und Lieder", el primer premi de Soninter a Madrid, el primer premi del disc coral al Japó i Premi de la Generalitat de Catalunya al millor disc català enregistrat el 1984.

Sota la seva direcció, l'Escolania ha donat concerts no solament a Catalunya i Madrid sinó també a Itàlia (Roma), Bèlgica, Alemanya (Friburg, Stuttgart, Colònia, Berlín, Frankfurt del Main), Austria (Salzburg, Viena, Linz), Suïssa (Einsiedeln, Lucerna), Holanda, Luxemburg, França (Saintes, Etampes, Burdeux, Limoges), Japó (Osaka, Hiroshima, Tokyo), Portugal (Lisboa, Porto), Israel (Jerusalem, Tel-Aviv, Haifa), Hongria (Budapest, Debrecen, Nyíregyháza), Canadà (Toronto) i Anglaterra (Welk, Dorchester, Londres, Clifton). En la composició s'ha dedicat preferentment a l'obra religiosa per a la litúrgia: en llatí, especialment misses alternades per a la participació dels fidels, i en la llengua popular. Ha continuat

Irineu Segarra

l'edició monumental dels Mestres de l'Escolania de Montserrat iniciada abans de la guerra civil espanyola per David Pujol, al mateix temps que ha donat a conèixer moltes obres d'aquesta escola montserratina a través dels discos enregistrats. És el creador dels "Encontres Internacionals de Compositors" en vistes a moure els músics més representatius a compondre música de qualitat per al servei de la litúrgia catòlica en llengua vernacle després del Concili Vaticà II. Dos d'aquests "encontres" han estat fets ja a Montserrat (1968 i 1973). Darrerament treballa també amb la col.laboració d'altres professors del país, en la introducció de l'ensenyament musical a les escoles, creant un mètode propi. La Generalitat de Catalunya l'ha distingit amb la Creu de Sant Jordi.

L'Escolania de Montserrat

El nom de Montserrat és conegut arreu del món, entre altres coses, per l'Escolania. Aquesta agrupació d'infants de cor la trobem ja citada el 1307 com a cosa antiga al monestir. Possiblement cal cercar els seus orígens en les escoles de salms i cant que hi havia a les esglésies de Catalunya al segle XII. Podem considerar, doncs, l'Escolania de Montserrat com a l'escola musical més antiga d'Europa entre les existents actualment. Un còdex minuat i escrit en el Scriptorium del monestir al segle XIV, l'anomenat *Llibre Vermell*, conté un repertori musical i literari de caire popular que ens mostra la pràctica tradicional dels pelegrinatges en el Montserrat medieval. En aquest volum hi ha una petita col·lecció -única dins el seu gènere entre les conservades a Europa- de danses i cants religiosos, alguns amb polifonia, que devia ser executada amb la col·laboració de l'Escolania. Els documents antics deixen ben clar que la finalitat principal d'aquesta agrupació era el cant de la Missa Matinal, de la Salve i dels Goigs a Santa Maria, a més d'acompanyar el cant dels pelegrins. Montserrat posseeix una llarga llista de mestres, compositors i músics

importants. El temps de més plenitud de l'anomenada Escola Montserratina foren els segles XVII i XVIII. Va ser iniciada per dues figures importants: Joan March (1582-1658), antic escolà, monjo, Mestre de l'Escolania, compositor notable i successor, a Madrid, com a organista, de Tomás L. de Victòria; i el seu deixeble, Joan Cererols (1618-1680), també antic escolà, monjo i Mestre de l'Escolania, organista, arpista i compositor afí a les escoles castellana (Victòria) i italiana (Monteverdi). En fou un continuador remarcable, Miquel López (1669-1723), escolà, monjo i compositor fecund, que integrà en les seves obres religioses l'orquestra de corda i els instruments de vent. Ja al segle XVIII, cal destacar la figura de Josep Martí (1719-1763), monjo, Mestre de Capella i compositor italianitzant, que plasmà una nova època en l'Escola Musical de Montserrat en la qual tingué uns deixebles tan importants com els monjos Benet Julià (1726-1787), Anselm Viola (1739-1798) i Narcís Casanoves (1747-1799). És característica d'aquesta època la integració en el culte, amb profunditat i religiositat, d'elements que en

altres llocs es prodigaren en músiques teatrals i profanes. Narcís Casanoves, organista exquisit i compositor espiritual, n'és l'exponent més gran amb la talla dels grans mestres estrangers del seu temps.

La influència d'aquesta escola puixant fou de primer ordre. Donà nombrosos mestres de capella, organistes i instrumentistes, i formà professors i compositors de talla, entre els quals cal esmentar les personalitats d'Antoni Soler -escolà de Montserrat, primer, i monjo de l'Escorial després- que és el músic més important del segle XVIII a la península ibèrica; Ferran Sors -escolà deixeble de Viola i de Cererols-, guitarrista i compositor que assolí fama internacional; Antoni Ràfols, Jaume Balius,...

Després, al segle XIX, paral·lelament a la destrucció del monestir, l'escola musical montserratina anà minvant gairebé fins a l'extinció. Però, ja a finals de la centúria amb el Mestre de Capella Manuel Guzmán i al segle actual amb el Mestre de Capella Anselm Ferrer i el seu col·laborador Angel Rodamilans -notable per les seves composicions- començà de ressorgir amb mètodes nous. Seguint aquesta línia, els directors

d'aquests darrers anys, David Pujol primer i Ireneu Segarra després, han retornat l'Escolania al lloc important que ocupà en altres temps dins els ambients musicals. Actualment, l'Escolania està formada per cinquanta nois, de 10 a 14 anys, procedents d'arreu Catalunya. Un cop admesos, després d'unes proves selectives, viuen per un període de quatre anys a Montserrat mateix, en un ambient de família obert i acollidor, amb contactes sovintejats amb els seus familiars. Juntament amb l'educació humana i intel·lectual pròpia de la seva edat -els estudis dels darrers quatre cursos d'EGB- els escolans reben una formació musical intensa (educació de la veu, teoria musical, audició de tot tipus d'enregistraments, cant coral i estudi d'un instrument, a més del piano que és comú a tots) amb categoria reconeguda de conservatori elemental.

Però la finalitat principal de l'Escolania avui, com en els segles passats, és participar diàriament en les celebracions i en la pregària del Santuari, cantant sols o bé formant capella amb un grup de monjos o, encara, acompanyant-se amb instruments. La primera intervenció de l'Escolania fora de Montserrat, va ser a Roma el 1950.

D'aleshores ençà, ha donat molts concerts -per bé que, volgutament, en nombre força limitat a Catalunya i

Madrid així com a l'estranger (Bèlgica, França, Àustria, Suïssa, Alemanya, Itàlia, Holanda, Portugal, Luxemburg, Israel, Japó, Canadà, Anglaterra i Hongria). El desembre de 1991, enregistra un concert de temes nadalencs per a la RAI. També ha enregistrat més d'un centenar de discos, alguns dels quals han obtingut diversos premis com ara: "Gran Prix International du Disque" París 1969, "Premi Cant Coral". "Deutsche Phono-Akademie E.V.", 1975. "Soninter" de Música Coral de Madrid, 1975. "Ritmo" Música Coral, Madrid, 1975. Premi del disc al Japó, 1976. Premi del disc alemany (Música Antiga) de l'Acadèmia de Berlín, 1978. Premi del disc del Ministeri de Cultura, 1984. Premi de la Generalitat de Catalunya, 1985. Obra completa de Tomàs Luis de Victoria. L'Escolania ha participat en els festivals de Lucerna, Berlín, Salzburg, Jerusalem, etc. I,

una bona part dels enregistraments són obres dels Mestres de l'Escolania dels quals també ha publicat l'estudi i l'edició bibliogràfica. Són molt notables la seva biblioteca i el seu arxiu on es conserven molts manuscrits antics gregorians i polifònics. L'alt grau assolit actualment per l'Escolania fa que es pugui parlar al segle XX, d'una "nova Escola Musical" de Montserrat -hereva de la dels segles XVII-XVIII- la influència de la qual és molt gran, sobretot en la creació i en la difusió de les melodies per als nous textos litúrgics en llengua vernacle i en la divulgació de tècniques de pedagogia musical per a les escoles. Per altra banda, la major part dels escolans, un cop han deixat Montserrat, continuen dedicant-se a la música coral o instrumental, de manera professional o simplement com a lleure i se'ls pot trobar arreu fent tasca prometedora per al futur.

Un record als "Peones Camineros"

per **Joan Josep Ribas i Costumero**

Els "peones camineros" eren uns treballadors del M.O.P. que vivien junt amb les seves famílies en unes vivendes anomenades "casilles". Aquestes estaven emplaçades al costat de les carreteres d'algunes poblacions. Normalment es trobaven a zones muntanyoses i prop dels pobles. La seva missió consistia en netejar i arreglar les voreres, tapar els forats amb un xàpot i posar-hi terra. També solien treballar un hortet al costat de la casa. Igualment criaven gallines i conills per al propi consum o per vendre'ls. Però a més a més d'això, el M.O.P. els hi deixava vendre algunes begudes tipus "xiringuito", ja que es suposa que la paga que tenien no era suficient per viure tota una família. Aquestes "casilles" eren uniformes, amb dependències de cuina, menjador, habitacions i w.c., així com un rebost per a les eines i senyals de carretera. Al terme municipal de Tossa n'hi havia dues. La primera a vuit quilòmetres direcció Llagostera. Fou construïda a finals del segle passat (1892). La segona estava situada a sis quilòmetres de Sant Feliu de

Model de "casilla" dels "peones camineros". (Aquesta "casilla" actualment està a la carretera de Blanes a Hostalric). Foto de l'autor

Guíxols, en un bell paratge passat Giverola sobre un revolt on avui dia hi ha un mirador al davant. Fou construïda quan varen iniciar-se les obres d'aquesta carretera, l'any 1914 aproximadament. Va construir-se un altre "casilla" entre Tossa i Lloret, però a set quilòmetres i per tant en el terme municipal d'aquest últim poble. Cap als anys seixanta, més o menys, començaren a enderrocar-les paulatinament perquè els "peones" es jubilaven i el M.O.P. anava introduint maquinària i camions en un centre

d'equipaments situat a Vidreres. D'aquesta manera abarcaven diversos pobles de la comarca. Fins i tot avui hi treballen fills dels que havien estat "peones camineros" per anar mantenint la conservació de les carreteres. També val a dir que a més dels serveis de conservació, moltes vegades ajudaven en el que fos els automobilistes o carreters que quedaven averiats, i, si més no, aquestes "casilles" servien de punts de referència pel fet de trobar-te prop d'elles i així sentir-te més acompanyat, principalment a la nit.

Els joves: Trobaran el seu futur a Tossa?

per **Rosa Pons i Victòria Xirgu**

Estem iniciant l'any 1994, el que indica que falta menys per arribar al segle XXI. La idea principal que ens han inculcat en aquest nou període és: progrés, modernització..., en definitiva, una nova era. Però, qui tindrà la responsabilitat de portar el món endavant? Serem nosaltres, els joves d'ara, tot i que la nostra situació actual és realment desesperant?

Quants tossencs amb estudis superiors treballen en la seva titulació? Si ens ho parem a pensar, un percentatge mínim ha trobat feina a altres llocs, mentre que la resta, si tenen sort, es conformen en ocupar qualsevol vacant de qualsevol feina. Tot això provoca als joves, que comencen ara a la Universitat, el dubte de seguir amb els estudis, ja que veuen que el futur no se'ls presenta gaire clar, i encara menys a Tossa. La qual cosa ens porta a preveure, que la gent jove no se sentirà motivada per continuar uns estudis superiors, i encara menys si desitgen passar la resta de la seva vida

a Tossa, ja que no hi tenen cap sortida. Com a conseqüència, el nivell cultural de la vila podria disminuir o el jovent del poble acabarà traslladant-se a les gran ciutats.

Si el que importa és guanyar diners, i no tenim en compte el treball que es trobi, l'estiu és perfecte, ja que hi ha feina per a tothom. Però quan un ha acabat els estudis i només troba feines temporals, que a més a més no tenen res a veure amb els seus coneixements, pensa: per què he estat estudiant durant tants d'anys si no em fan servei? També hem de tenir en compte que a molts llocs et rebutgen senzillament perquè no tens pràctica en la feina ¡però sinó et donen una primera oportunitat, quan tindràs experiència! A l'estar uns anys sense poder practicar tots aquells conceptes que havies après després de tant temps d'estudi, poc a poc se t'obliden, i potser, si tens sort i et surt feina del que tu realment vols treballar, no et sents del tot preparat. Una altra qüestió important

és el cost elevat que suposa anar a estudiar fora: transport, allotjament, matrícula, llibres..., durant un període, normalment de 3 a 6 anys.

Després d'haver fet aquesta reflexió, una d'aquestes conclusions a les que hem arribat és que els coneixements adquirits al llarg dels anys d'estudi no te'ls treu ningú, però moltes vegades no t'ajuden a que el teu futur sigui millor.

Els residus urbans. Solucions

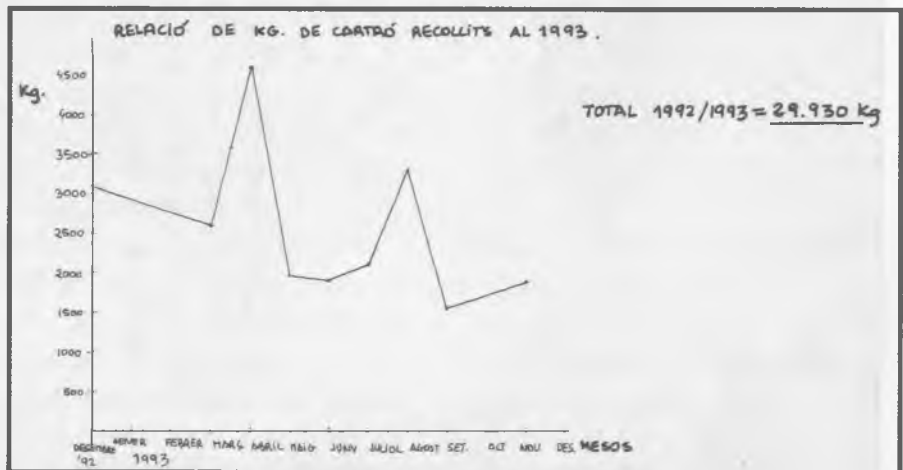
per **Montserrat Ribas i Gomis**

A Catalunya cada any es generen milions i milions de tones de deixalles (3x10 milions any 1992) i, fins fa uns anys anaven a parar al mateix lloc, l'abocador o la incineradora.

Actualment, hom exigeix una col.laboració per part del ciutadà per assignar a cada residu (o a la seva majoria) un lloc específic, i d'aquesta manera, obrir les portes a la seva reutilització i per tant, al seu reciclatge.

L'impacte de les deixalles i la necessitat d'aprofitar els materials que són aprofitables en comptes de llençar-los, demanen solucions amb criteris ecològics;

- 1.- EVITAR les deixalles innecessàries.
  - 2.- RETORNAR tot el que pot tornar a fer el mateix servei.
  - 3.- RECUPERAR el que es pot utilitzar amb una altra finalitat.
  - 4.- RECICLAR tot el que es pot transformar per a revaloritzar-lo.
- Per aconseguir aquests objectius, cada sector de la societat ha d'actuar amb responsabilitat:
- Indústria i comerços: Oferint productes de qualitat, durables que es puguin reparar i de materials no tòxics ni

problemàtics pel que fa a la seva utilització i recuperació.

Evitant els envasos i embalatges de tota mena, especialment aquells que no es puguin retornar, recuperar, o, en última instància, reciclar.

- Els ciutadans/anes: Canviant els nostres hàbits de consum, per contribuir a reduir la quantitat de residus i la seva toxicitat.

Prenent una actitud activa davant el problema de les deixalles tant a l'hora de demanar alternatives a l'administració, les indústries i el comerç, com a l'hora de col.laborar en els projectes de recollida selectiva.

- Les administracions: Prenent mesures legislatives i executives que afavoreixin l'evitació de residus i promoguin la comercialització

dels materials recuperats. Assessorant i controlant la indústria i els comerços.

Afavorint la utilització d'envasos retornables i altres productes ecològics.

Així doncs, la minimització dels residus és una necessitat que inclou tant la reducció de la seva producció com el reciclatge i el seu tractament. La majoria de residus són reciclables: paper i cartró, vidre, piles, plàstic, ferralla, oli, cautxú, etc.

A Tossa es duu a terme la separació de residus sòlids en origen en tres camps:

- PAPER I CARTRÓ
- VIDRE
- PILES

PAPER I CARTRÓ

El paper i cartró que llencem a les escombreries creix cada any un 4% en pes i un 20%

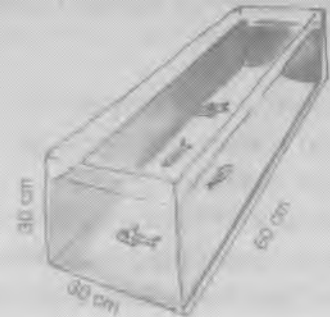
PER PRODUIR 100 FULLS DE PAPER (DIN A4)

Paper de pasta química 100%

47 bombales de 100 W 1 hora energia (4700 Wh)

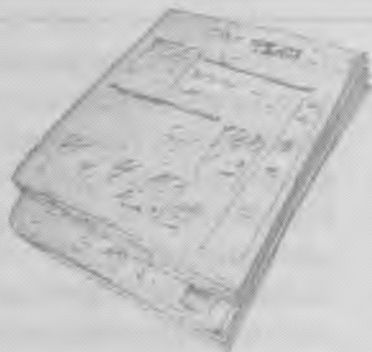

arbre d'1,5 a 2 m d'al fusta (1,6 dm³)

caixa de 50 litres aigua (50 l)

Paper reciclat 100%

2 ibons de 25 litres a paper vell (560 gr)

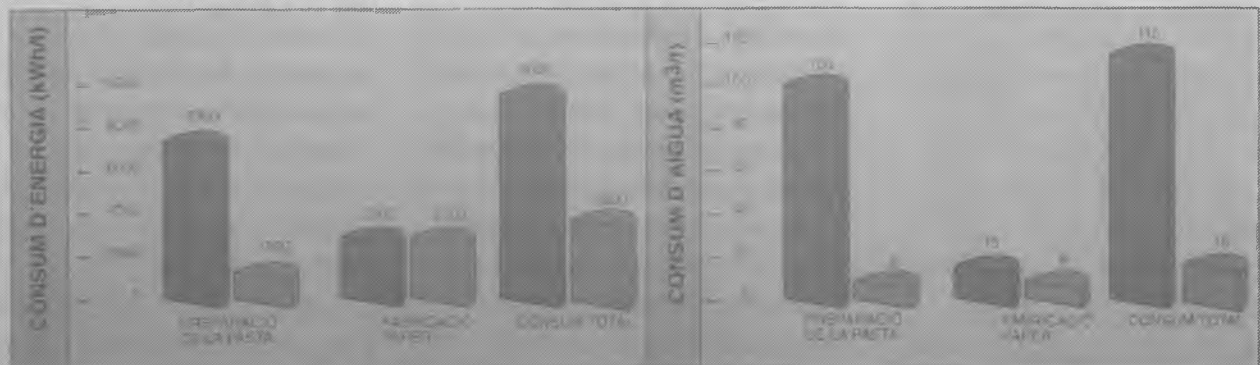
(15 bombales de 100 W 1 hora energia (1800 Wh)

galleda aigua (8 l)

CONSOMS D'AIGUA I ENERGIA

■ Paper fet de PASTA QUÍMICA 100% ■ Paper RECICLAT 100%

en volum, sobretot a causa dels embalatges i el cartronatge. El paper ja representa un 20% de les deixalles que generem; tenint en compte que una persona, directament o indirecta, genera a l'any 150 quilograms de paper, què podem fer?

- Evitem els productes d'usar i llençar com els mocadors i els tovallons de paper, els embolcalls innecessaris, etc.
- Utilitzem els fulls de paper per les dues cares.
- Fem servir el paper reciclat.
- Quan haguem de llençar diaris i revistes, els papers d'embolicar, les capsas de cartró plegades, la propaganda, els papers escrits...

portem-los als contenidors adequats. Aquests són de tipus iglú blaus (cedits pel Consell Comarcal de la Selva) i n'hi ha un al costat de l'escola pública Ignasi Melé. Existeix un altre tipus de contenidor, una caixa metàl·lica de color verd i 20 m³, situat temporalment entre la depuradora municipal i el refugi d'animals de Tossa. A més a més, hi ha una recollida selectiva de paper i cartró cada dijous a partir de les 20.30 hores, a càrrec del grup voluntari Brigades Verdes, adscrit a la Regidoria de Medi Ambient de l'Ajuntament de Tossa. Tot aquest paper es portarà a una fàbrica per tornar a fer paper: paper reciclat.

S'estalvia aigua i energia, representa una millora i protecció del medi ambient, i reduïm la pol·lució de l'aigua

a l'atmosfera.

Una dada curiosa és que a Catalunya es produeix poc més d'un milió de tones de paper i cartró a l'any (un 30% de la producció de l'Estat espanyol); part d'aquesta producció és importada ja que no hi ha prou recuperació de paper vell. Si importem 400.000 tones de paper vell, el cost de les importacions s'eleva a 6.000 milions de PTA. És a dir, que els catalans paguem aquesta quantitat per una cosa que llencem a les escombraries.

VIDRE: El vidre representa un 7% del pes de les deixalles que fem a casa nostre. Si és reutilitzable, l'envàs de vidre és el millor, tant per a la nostra salut com per al medi ambient; a més, el consumidor al retornar l'envàs, no el paga, i s'estalvia diners en la compra del producte.

El vidre es forma al fondre's una barreja de sosa, sorra i pedra calcària a 1.600 °C de temperatura. Per fabricar 1.000 kg de vidre (uns 22.000 envasos de mides diferents), es necessiten 1.250 kg de matèries primeres i l'equivalent a 350 kg de petroli com a font d'energia. Si reciclem, ens estalviem aquestes quantitats, l'energia en el procés d'extracció de matèries primeres i de fabricació de vidre nou, i finalment, eliminem el vidre dels abocadors de deixalles (uns 1.000 kg) i de la fracció orgànica de la brossa (per fer adob), conservant i millorant el medi i la natura.

Quan tingueu ampolles buides o vidre no retornable, dipositeu-lo als contenidors tipus iglú color verd.

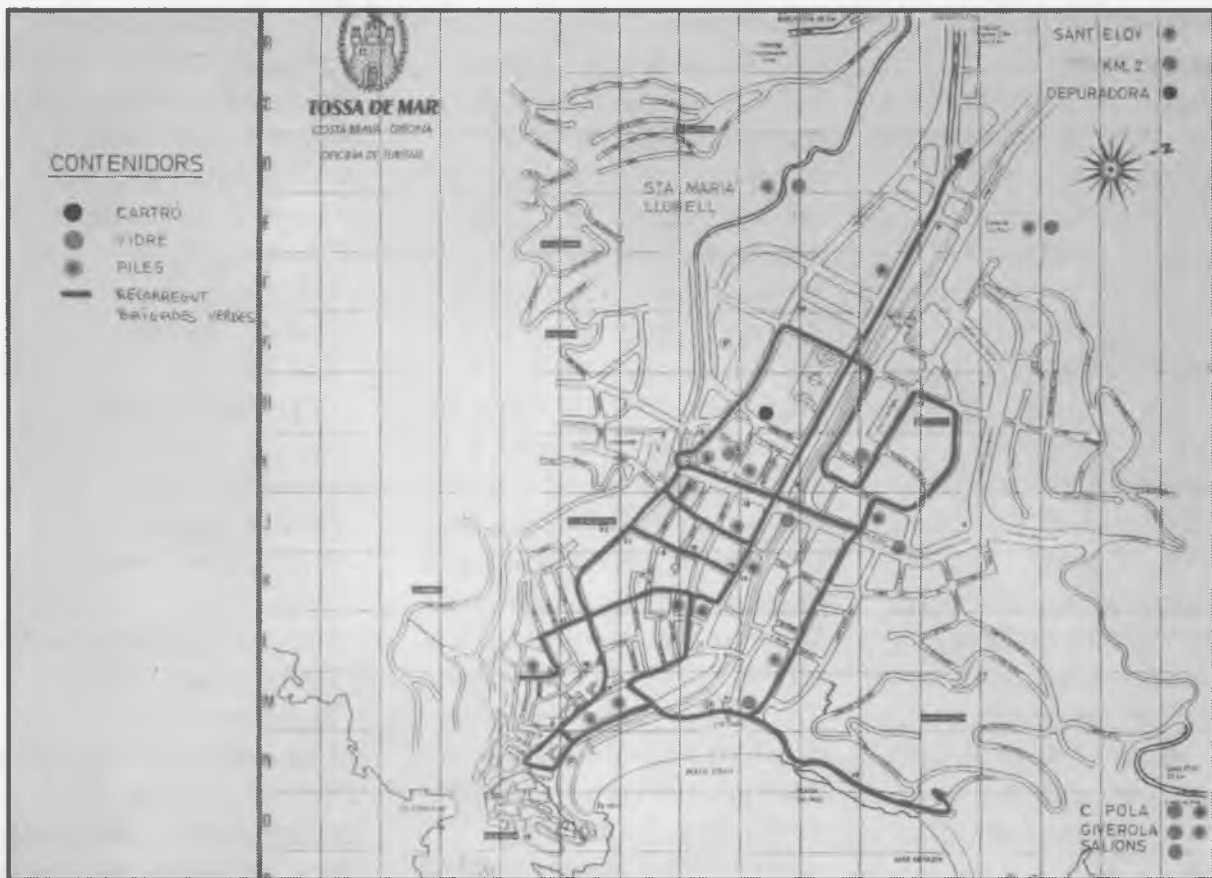
A Tossa s'han distribuït 12 contenidors. Es troben situats:

- Càmping Pola
- Càmping Giverola
- Hotel Giverola
- Can Martí
- c/ Ferràn Agulló (costat PALOU)
- Ctra. Sant Feliu (costat CENTI)
- Plaça de la Concòrdia (Mas Font)
- Urb. Santa Maria de Llorell.
- Darrera gasolinera
- Quilòmetre 2
- Club Nàutic - Cala Salions

Què cal posar als contenidors? SÍ: Ampolles de vidre no retornables, pots de vidre. NO: Fluorescents, bombetes, miralls, ceràmica. PILES: Les piles són la part més problemàtica de les nostres deixalles. Les piles grans, les que fem servir habitualment en transistors, joguines, llanternes, etc., i les piles botó, aquestes piles de rellotges, calculadores i altres aparells, contenen metalls com ara el mercuri, el cadmi, l'argent, el plom o el liti, que són potencialment perillosos per a la salut i el medi ambient.

Llençant les piles a la bossa de les escombreries, estem contaminant amb mercuri tot l'abocador on va a parar les nostres deixalles.

L'aigua de pluja damunt l'abocador pot arrossegar aquest mercuri als rius i al mar, i arribarà per tant als

animals, plantes i a l'home. Si s'incineren les escombreries, es genera vapor de mercuri que també es dispersa pel medi i arriba als rius, al mar i als éssers vius.

El reciclatge de les piles botó o el seu tractament perquè no siguin tan perilloses és molt difícil i car. Però podem evitar l'ús innecessari de les piles. Fem servir preferiblement aparells que funcionin amb energia solar o que es puguin connectar a la xarxa elèctrica.

A Tossa, la Regidoria del Medi Ambient va col·locar contenidors especials per a les piles a molts comerços que en venen, i a l'Ajuntament de Tossa. Totes les piles que hi porteu seran recollides pel Consell Comarcal de la Selva.

Les piles botó seran tractades per reciclar-ne el mercuri i la plata. Les altres seran emmagatzemades mentre no es posi en funcionament la planta de tractament per reduir-ne la perillositat.

Respecte als medicaments, recordeu que no els heu de llençar a les escombreries. És important que els separeu i els porteu als contenidors especials blancs (o donar-los al farmacèutic) per a fàrmacs que trobareu instal·lats a les farmàcies i al Centre d'Assistència Primària. Els fàrmacs que es recullen es portaran a una empresa especialitzada que els separarà per a tractar-los adequadament.

Tots hem de col·laborar per fer una Tossa més ecològica i

neta. Comencem per separar els residus:

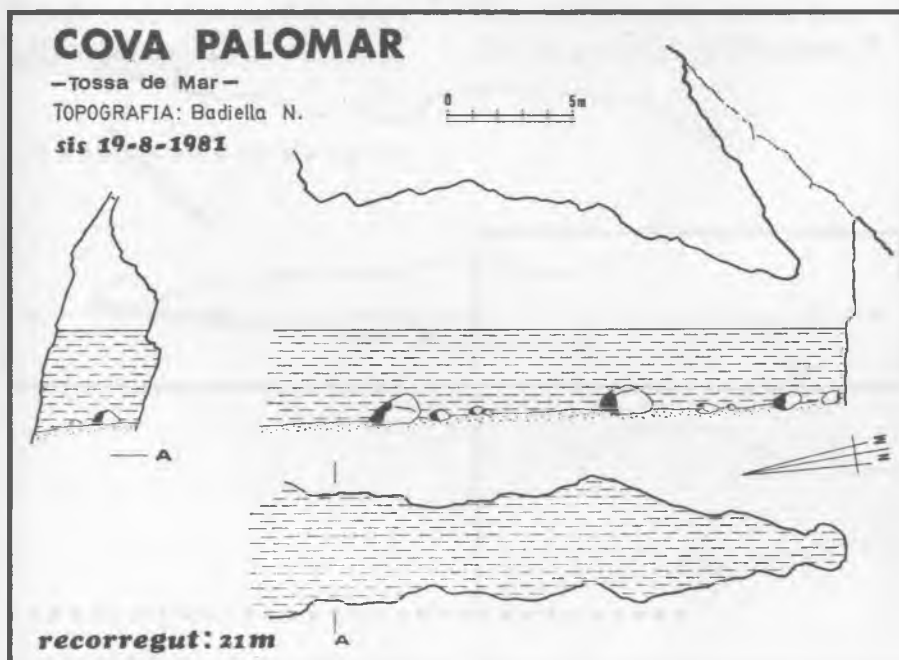
- El paper i cartró: al contenidor blau o a la caixa metàl·lica verda situada entre la depuradora i el refugi dels animals. També podeu col·laborar amb les Brigades Verdes deixant el cartró net i plegat cada dijous a la nit.
- Vidre: dipositeu-lo als contenidors verds tipus iglú.
- Piles: als contenidors per a piles que trobareu a la majoria de comerços que en venen.
- Medicaments: als contenidors blancs per a fàrmacs que trobareu a les farmàcies i al Centre d'Assistència Primària.

Amb aquestes actituds, millorarem la nostra qualitat de vida i la del nostre poble, fent-lo més habitable en el futur.

Les coves de Tossa (III)

per **Eduard Badiella i Noguera • Xavier Badiella i Noguera • Enric Badiella i Noguera**

COVA PALOMAR

Situació: La cova és a l'illa del mateix nom, que és la tercera i més gran, de les de la Punta de la Bauma.

Descripció: Consta d'una sola galeria que travessa l'illa de nord a sud. La boca nord té 3 m. d'amplada per 5 m. d'alçada i 4 m. de fondària, la galeria manté aquestes dimensions fins que al final s'estreny i apareix, elevada,

l'altra boca en forma d'esquerda inclinada de 10 m. de llargada per 1 d'amplada.

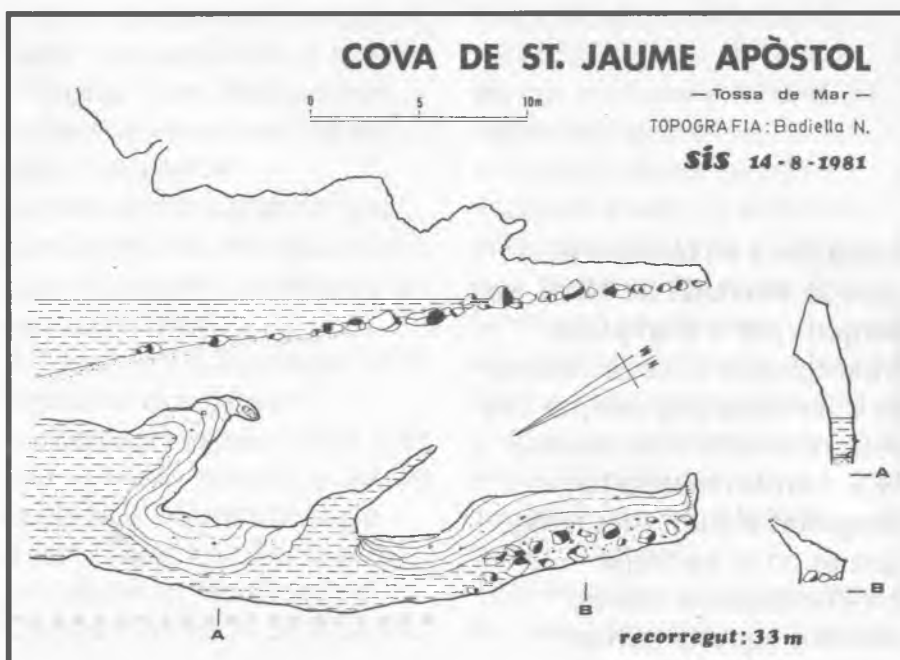
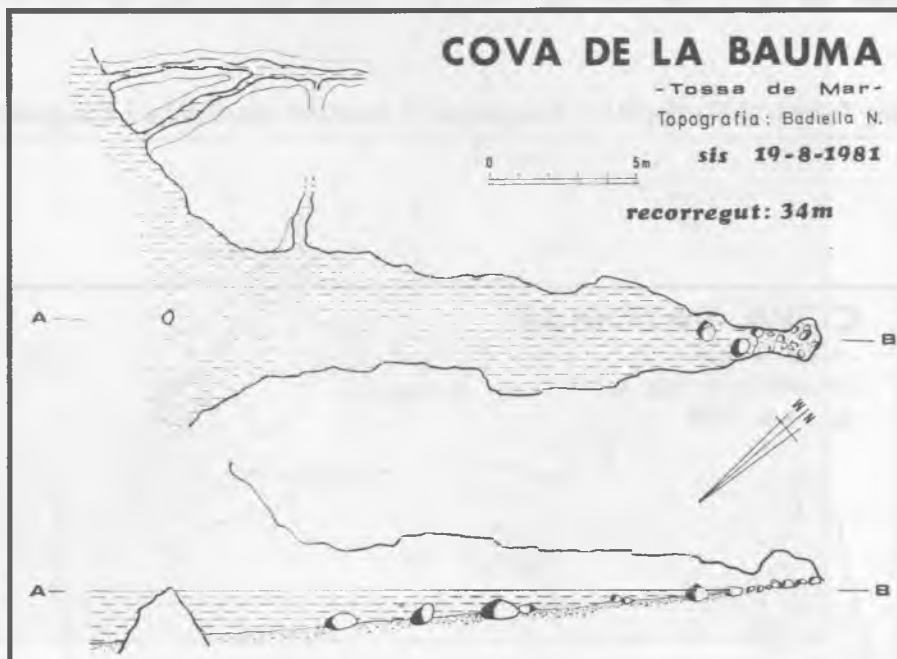
Morfogènesi: L'illa de Palomar és travessada tota ella per una sèrie de diàclasis de direcció N-S. L'erosió marina ha desgastat el punt més feble, que és on hi ha major concentració de fisures, formant aquesta cavitat.

COVA DE LA BAUMA

Situació: Passada la punta del mateix nom, es veu fàcilment la boca de la cavitat.

Descripció: En realitat es tracta de dues coves, però que segurament estan en comunicació, encara que aquesta sigui impenetrable. La cova principal consta d'una galeria de 20 m. que comença amb una amplada de 5 m., i es va estrenyent fins a 1 m. que té al final. La segona cova es localitza una mica abans i té dues boques que als 5 m. es comuniquen. El recorregut total del sistema és de 34 m.

COVA DE ST. JAUME APÒSTOL

Situació: A uns 100 m. de la Cova del Bergantí, passada una punta que hi ha abans d'arribar a la Cala Bona. La boca, tot i no ser petita, és de difícil localització. El nom de Sant Jaume Apòstol és degut a l'ermita de damunt del penya-segat.

Descripció: De la boca, bastant amagada, surten dues galeries. La de l'esquerra

s'acaba ràpidament, i la de la dreta segueix, i ens trobem, als 10 m., una estreta galeria a l'esquerra que es fa impene-trable als 5 m. La galeria gira lleugerament a l'esquerra per acabar en una zona plena de blocs.

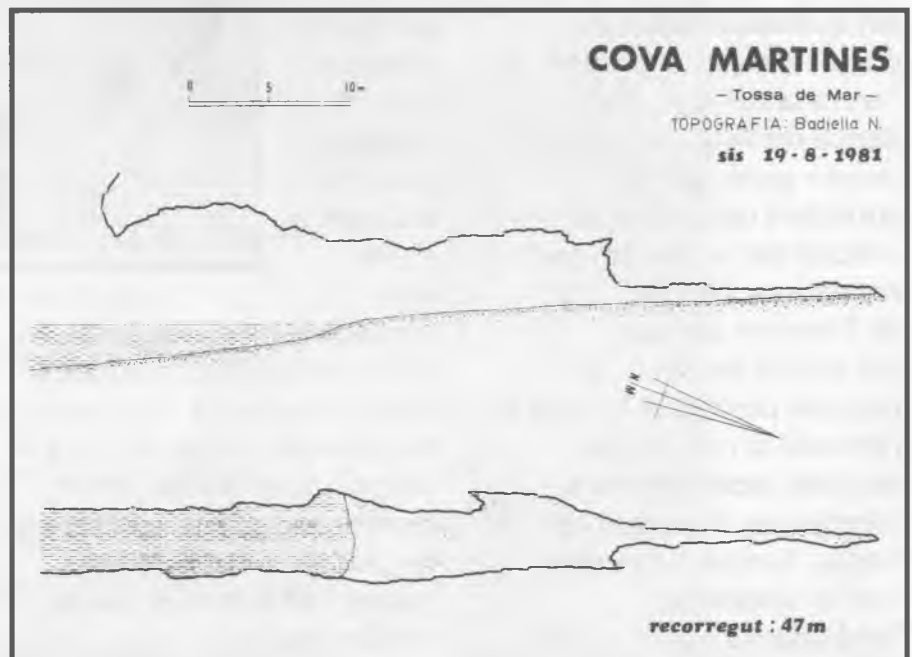
Morfogènesi: La cavitat s'ha

excavat sobre una diàclasi principal de direcció SO, formant-se dues galeries laterals a partir d'unes altres de direcció sud. La cova fineix sobtadament al creuar-se amb una diàclasi perpendicular a la principal, per la que s'hi ha produït infiltracions

que han donat lloc a petites colades.

Des d'aquesta darrera cova fins a la Cala Bona, hi ha dues petites cavitats sense massa importància. Passada la cala s'hi veu una gran bauma que precedeix a les Coves de Cala Bona

.....

COVA MARTINES

Situació: Sortint de la Cala Pola en direcció nord, passem una punta, i darrera d'ella apareix, al fons d'un passadís, la boca de la cova. Descripció: La cova té la mateixa amplada, 4 m., que el corredor, que és una perllongació d'aquesta. Als 14 m. arribem a la platja,

seguint amb les mateixes dimensions fins als darrers 16 m. en què la galeria disminueix ràpidament, formant una gatera que es va estrenyent fins acabar tapada per la mateixa sorra de la platja. El seu recorregut és de 47 m. Morfogènesi: L'erosió ha actuat

sobre varies diàclasis que acompanyen a una principal de direcció N20W. Aquesta és la cavitat en què la variació del nivell del sòl és més acusat, ja que alguns casos la sorra ha arribat a obstruir els darrers 16 m. de gatera.

.....

Medicina Natural

"El Pròpolis"

per **Dolors Soley**

El nom pròpolis és atribuït a una substància resinosa que les abelles acumulen en el rusc. Al mot pròpolis se li atribueixen dos orígens: un del grec, pro= endavant i polis= ciutat i es té en compte el fet que les abelles acumulen quantitats notables d'aquest material properes a l'entrada del rusc. L'altre deriva del llatí: pro= per a i polire= pulir, refinar i considera que el pròpolis es utilitzat per les abelles per a envernissar l'interior i part de l'exterior del rusc.

Les abelles fan servir el pròpolis per reduir la mida de l'entrada al rusc, el que succeeix especialment a l'apropar-se les estacions fredes. També el fan servir com a substància "embalsamant" per cubrir l'esquelet dels invasors del rusc que les abelles han matat però que no poden transportar fora. Els cossos d'aquells petits animals són recoberts abundantment d'aquesta substància. Es dissequen sense podrir-se.

Totes les antigues civilitzacions coneixien l'ús del pròpolis com antisèptic. Els egipcis l'utilitzaven per a la

"momi-ficació". Plini, Dioscòrides i Galè descrivien aquest producte i el seu ús com a medicina. Fins i tot al Coran i en els antics

tractats de medicina àrabs, es troben referències a aquesta substància.

Actualment està provat que el pròpolis té el seu origen en les resines i gomes emeses per les plantes a nivell de les gemes i les escorces que les abelles recullen.

Les espècies vegetals preferides per elles són els àlbers, els bedolls, les coníferes resinoses i les palmeres en zones tropicals. Les propietats més interessants es poden resumir de la següent manera:

*Antioxidant i antiranciejant (Seria possible el seu ús en la conservació de greixos i d'aliments substituint els

antioxidants sintètics).

* Antimicòtic. Ha estat provada aquesta propietat davant nombrosos fongs cutanis.

*Antiviral. Grip, refredats, laringitis, otitis, etc.

*Anestèsic. Cicatritzant, desinfectant i estimulament del sistema d'immunització.

L'ús del pròpolis també és extensiu al camp de la cosmètica i està particularment indicat com a revitalitzant i cicatritzant.

Es troben actualment en el mercat una gran varietat de cremes i llets, sabons, etc. fets amb aquesta substància, donant un resultat molt beneficiós per a la pell.

La Babel de les arts

.....
Josep Moreno i Palli

ACRÒSTIC

Tossa de mar bonica,
Onades de mar blaves,
Sorra pel mar regada,
Són espill de ta vila.
Altes torres de pedra
Daurades tots els dies
Espien la badia
Mentre dura la pesca.
Arreu naveguen barques
Ran de tota la costa;
Boles de vidres mostren
On són a baix les xarxes
Només els que les calen
I el mariners del gremi
Compten, sens dubte, el premi
A la lleva de tarda.

Antigues alumnes

Estimem la nostra parròquia i la volem cada dia més majestuosa i artística, sempre més adient al progrés material del poble i d'acord amb la devoció dels seus fills.

Tota proposta que apunti en aquesta direcció ens és ben plaent i ens convida a aportar-hi el nostre granet de sorra. Ens ha entusiasmat que s'obrin les finestres i que s'hi posin vitralls de colors.

El nostre temple parroquial tindrà un nou element de bellesa i això ens complau.

El projecte de posar-ne un amb la imatge de Maria Auxiliadora ens ha mogut a les antigues alumnes del col·legi a fer-nos càrrec de les despeses d'aquest vitrall.

Pensem que entre tantes com som, de mica en mica, podrem arribar-hi i, quan estigui tot acabat, en tindrem una gran alegria.

Hem obert un compte núm. 6375-9 a la Caixa de Girona. Agraïrem a totes les antigues alumnes i a tots els devots de Maria Auxiliadora els seus donatius.

VIURE PER VEURE!

Deia un vell que no es volia morir mai per veure cada dia més coses noves. Hom que ja en porta un bon grapat d'anys a l'esquena, i que n'ha vistes i viscudes de tots els colors, comprèn aquell vell, però ja no pensa com ell, perquè ja n'està cansat i curat d'espants i de fantasmades que a tots nivells ens obsequien la majoria dels que es diuen que són els nostres governants. Malgrat, tot, totes aquestes i moltes d'altres consideracions, hom encara es sorprèn de com canvien de color i d'actitud moltes persones per poder assolir un càrrec públic, traïnt la confiança que en ells se'ls hi ha posat a través de les urnes, (incoherència total) part dels electors. Cada persona és un món.

És lògic que cada persona pensi i opini sobre les coses, com ell cregui que han de ser. Es un dret que tots tenim i que així ens ho reconeix la Constitució que en el seu dia, tots els espanyols, ens la vàrem donar.

De la dictadura a la democràcia. Qui ha viscut la dictadura (com és el meu cas) i s'ha vist atrapat en situacions de vexació per aquell sistema de repressió com: fer-te presentar a la caserna de la guàrdia civil per no dur llum a la bicicleta o passar-te una contra-direcció, ser multat pels guàrdies de tràfic per anar dos en bicicleta, o bé, que per defensar a unes criatures de ser atropellades pel xòfer d'una propietària (aleshores només tenien cotxe les persones riques) sota atestat de la guàrdia civil, d'alteració de l'ordre públic i de frotre't dos dies a la presó, per ordre governativa, de no deixart-te circular per la carretera en samarreta i fer-te posar la camisa. Hom se sent compensat per la compressió i tolerància actuals (després d'haver-ne passat de l'alçada d'un

NOTA: Les cartes al director exposen l'opinió dels seus autors, que la Revista Turissa no fa seva necessàriament.

CARTES AL DIRECTOR

campanar). Hem passat d'un extrem a l'altre! Tant és així, que moltes d'aquelles generacions trobem excessiva tolerància i permisivitat de les autoritats.

Deu ser la "democràcia" la culpable que tothom faci el que vol.

Així és que:

A Tossa la democràcia es viu amb molt poca gràcia, "Quan en Pere tot li plau, diu en Pau que no vol pau"

Tot són odís i passions que esquitxen tots els racons, i sempre que hi ha un merder, El Punt Diari en va ple.

Aquestes reflexions que, segurament faran riure a molts, són per a mi un motiu de preocupació molt seriós, perquè em considero una petita persona que sempre s'ha donat per causes justes i que mai s'ha venut per interessos personals (sempre en defensa dels bens públics), així com mai m'he cregut capacitat per posar-me al front de cap causa, sinó de treballar amb equip pel bé comú.

També voldria justificar-me davant de l'opinió pública, en especial d'aquelles persones, que en les passades eleccions municipals varen donar el seu vot afirmatiu a la llista de candidats de la qual jo anava en el número set i que en certa manera esperaven quelcom de més positiu. La meva intenció sempre ha estat la de ser útil al poble, perquè estimo Tossa per sobre de tots els comportaments i actituds personalistes, fruits de l'egocentrisme que es clava en la majoria dels que diuen que volen i que poc fan, i que un cop confeccionat l'Ajuntament amb els candidats dels quatre primers de dita llista, on a mi no se m'ha tingut per a res, és a dir un cop més m'he sentit (com donador nat que crec que sóc) útil i marginat.

MANUEL BRUNET

EL TEMPS

Per **Narcís Torrent**

Dades pluviomètriques del 4t. trimestre 1993 facilitades per l'observador del Servei de Meteorologia Zonal de Barcelona a Tossa de Mar.

1993 mes d'octubre	73 l/m ² .	3 dies foren tempesta
1993 mes de novembre	77 l/m ² .	2 dies foren tempesta
1993 mes de desembre	5 l/m ²	
Total 4t. trimestre	155 l/m ²	

EL NOSTRE POBLE

**Guanyadors
del Concurs
de Pessebres
Joan Aragay**

**Guanyadora
dels Rams
Carme
Nualart**

NAIXEMENTS MATRIMONIS

**Paula
Macaya Rodríguez**
5 de desembre
de 1993, a la
Clínica Girona

**Pau
Berenguer i Sala**
3 de novembre
de 1993

Eva Pujol Vivol
8 de desembre
de 1993

Michele Dohle	
Sílvia Vagué Galdón	09.10.93
Carlos Laborda Borí	
Rocío Ruiz Martínez	10.10.93
Josep López Fradera	
Antònia Moreno Ribero	16.10.93
Manuel Fernando Oliva Barroso	
Maria Núria Luque Ariza	06.11.93
José Bayona García	
Louise Clare Miller	07.11.93
Salvador Bosch de Basea i Bordas	
Maria Lluïsa Moreno Torrent	11.12.93

DEFUNCIONS

Catalina Puigdemunt Coll	30.10.93
Maria Bernis Gordils	23.11.93
Consol Albertí Aboyer	04.12.93
Adela Cayuela Antón	19.12.93
Pere Albarrán Galiana	22.12.93
Francesc Gomis Fradera	25.12.93
Antoni Tort i Lloret	25.12.93

BATEIGS

Erica Muñoz Frutos	03.10.93
Kristofer Dohle Vagué	09.10.93
Amanda Molina Lillywhite	31.10.93
Daniel Bayona Miller	07.11.93
Jordi Oller Dalmases	07.11.93
Joel Santané Puig	14.11.93
David González Navajas	21.11.93
Àlex Romero Casañas	04.12.93
Laura Guzmán Torres	05.12.93
Ismael Carattini Fernández	12.12.93

— Q U — I — É S — Q U —

Miquel Àngel Marchán Campió de Catalunya de Trialsin (Junior)

per **Vicenç Gascons i Mariano Sánchez**

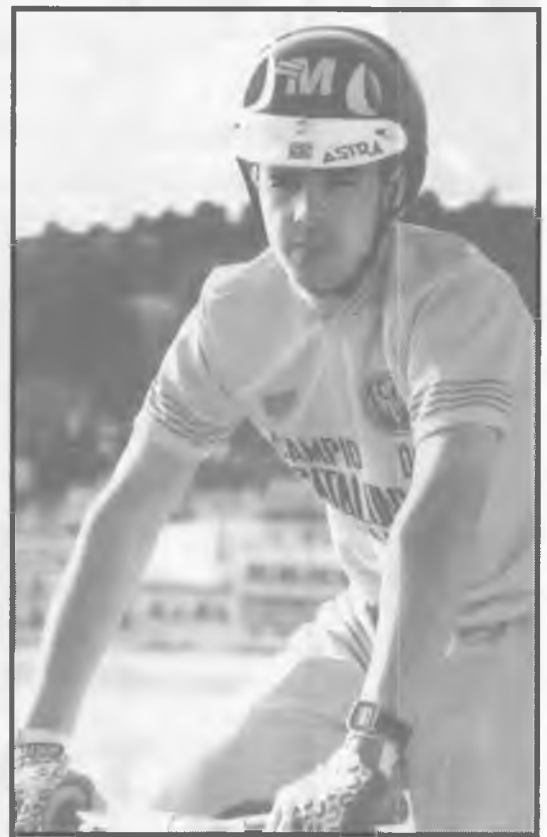
Fins a la prova de Sant Miquel del Fai, la darrera del Campionat de Catalunya de Trialsín, no es va poder determinar qui seria el campió de Catalunya d'aquesta modalitat en categoria júnior. Era la desena prova i encara el títol era a l'aire. Només dos participants es podien emportar aquest campionat. El viguetà Miquel Roca i el tossenc Miquel Àngel Marchán.

La lluita pel títol ja va començar el mes de març. Concretament a Folgueroles, molt a prop de Vic, el dia 21. Allà Miquel Àngel Marchán ja va ser primer en la seva categoria i el seu rival Miquel Roca, es va classificar a la segona posició. El guanyador de la prova suma 15 punts, el segon 12, el tercer 10, 8 punts el quart i així successivament fins arribar al desè. A aquesta prova, Frank Hernández, també a la categoria de júnior, va quedar tercer. Albert Pla, en sèniors, va ser tercer.

Miquel Àngel Marchán va començar molt bé el

campionat, per això havia d'esforçar-se de valent per mantenir la seva línia. Els altres dos companys seus havien de treballar també de valent per no perdre el fil del campionat.

Miquel Àngel Marchán ha estat sempre conscient de la continuïtat del treball per mantenir la seva forma el més alt possible, per això els llocs d'entrenament eren variables. En terreny sec, de sorra, de pedres, per la riera, lloc humit i fins i tot per les roques de prop de la platja. Aquí va ser on vam tenir l'oportunitat de fer-li les fotografies de rigor. A Espinelves va ser la segona prova. El seu rival que té per costum anar-hi el dia abans amb la seva roulotte, per conèixer el terreny, va saber mantenir-se bé i aconseguir el primer lloc. Miquel Àngel va ser segon a poca distància. Després, a Moià, el tossenc va

tornar a fer el primer lloc i a la quarta prova, que es va disputar el dia 20 de juny a Comiols (Lleida), va ser Miquel Roca el qui va aconseguir el primer lloc. Més igualats ja no podien anar. A mig campionat, el tossenc va veure que no podia deixar escapar aquest campionat. Va optar per comprar una nova

bicicleta molt més lleugera que la que tenia i poder fer front al campionat amb total seguretat. No podia deixar a l'atzar res de res. A Ordino a Andorra i a Sant Pere de Ribas, Marchán va fer primer. A Arties, a la Vall d'Aran, el dia 25 de juliol, va fer segon. A la classificació després de les 7 proves disputades fins aleshores, Miquel Àngel Marchán era primer amb 84 punts i Miquel Roca 78. Els mesos d'agost i setembre no hi va haver cap prova del campionat de Catalunya. Tot i l'estiu, no s'havia de deixar de banda l'entrenament. El domini sobre la bicicleta havia de ser al màxim i potenciar l'equilibri per tal de no tenir una mala passada a les darreres tres proves puntuables. A la prova de Sentmenat a principis d'octubre, va fer que el màxim rival del tossenc guanyés la prova. Ara Miquel Roca era a tres punts d'en Marchán i la cosa es preveia que seria molt emocionant a la recta final del Campionat de Catalunya de Trialsín 1993. Després de guanyar al Llinàs del Vallès, Marchán afrontava amb nervis, cosa lògica, la darrera prova. Evidentment no havia de fallar res, ja que en aquests moments també era de tres punts la diferència dels dos corredors júnior. Sant Miquel del Fai, prova final i de cloenda, feia que amb tres punts d'avantatge sobre el seu rival, podés tenir un xic més de confiança en la

victòria. A mesura que s'anaven fent les zones de la prova, més a prop era del títol. Si Miquel Roca, que tot sigui dit va ser un excel·lent rival en totes les proves, s'hagués classificat per sobre d'en Miquel Àngel, això hagués comportat un empat. La cosa no va anar així. Miquel Àngel Marchán va guanyar la prova i per tant primer a la classificació final de la categoria júnior amb 126 punts. A aquesta prova el tossenc va fer 9 i 11 peus de penalització, mentre que el rival viguetà en va fer 13 i 9 respectivament. També els seus dos companys, tots tres val a dir que participaven en nom de l'SPORT TOSSA 78, van obtenir meritòries posicions. Albert Pla, que va participar a les tres primeres proves, va quedar a la classificació final de la categoria de sèniors, segon amb 35 punts i Frank Hernández, va quedar tercer de la categoria júnior, la mateixa que Marchán, amb 66 punts. Ara, a seguir entrenant fins al proper mes de març on tornaran a començar les diferents proves del campionat de Catalunya trialsín. Però ara Miquel Àngel Marchán, entrarà a la mateixa categoria, tot i ser encara júnior. Serà a la categoria d'èlit.

CLASSIFICACIÓ FINAL
DEL CAMPIONAT DE
CATALUNYA DE TRIALSIN

1 9 9 3

Categoria Èlit

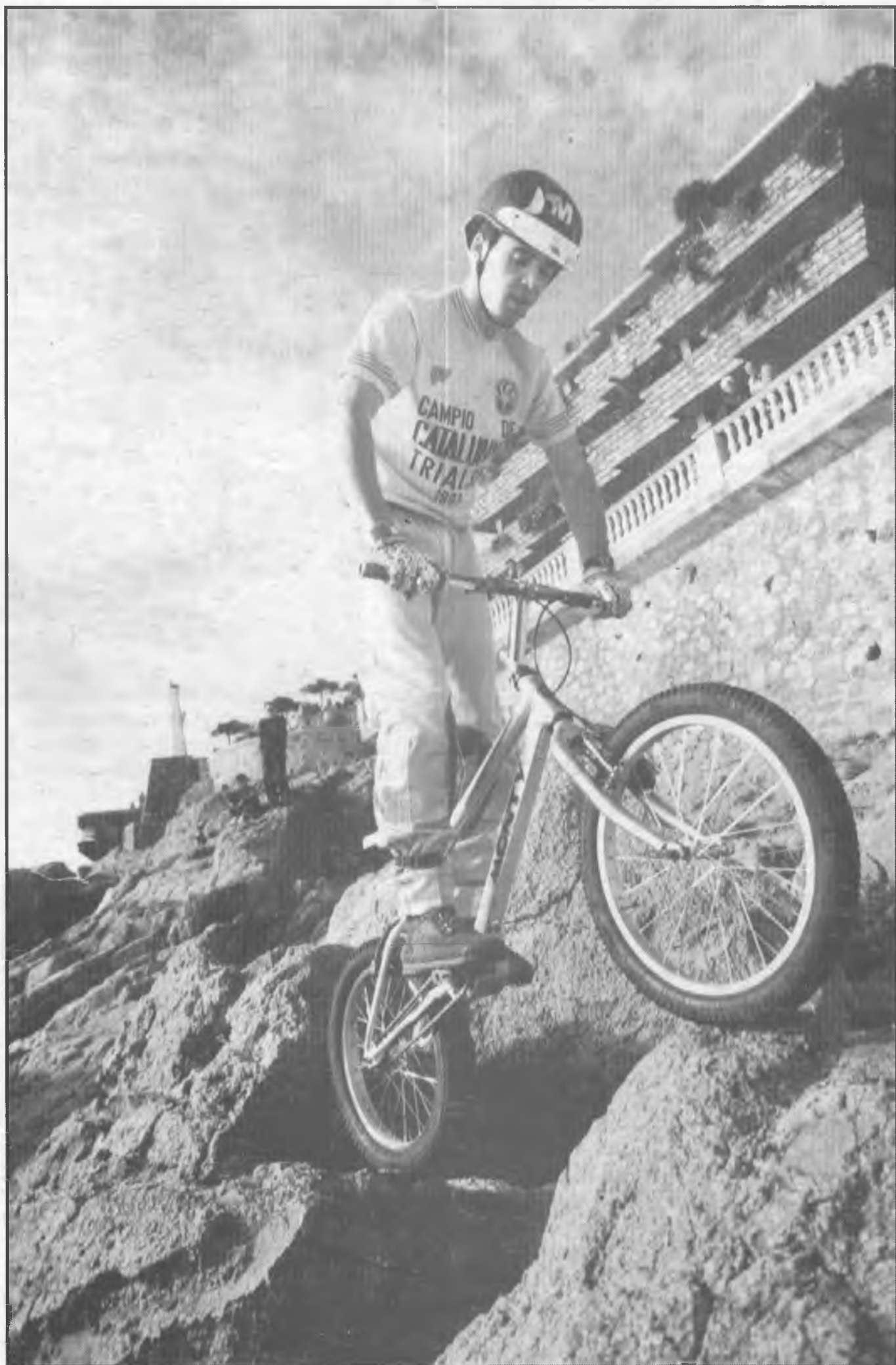
- 1.- Jordi Yélamos, 112 punts
- 2.- Pere Esteve, 103 punts
- 3.- Dani Parramón, 97 punts

Categoria Sénior

- 1.- Armand Giner, 92 punts
- 2.- ALBERT PLA, 35 punts
(Sport Tossa 78)
- 3.- Eduard Roura, 27 punts

Categoria Júnior

- 1.- MIQUEL ÀNGEL
MARCHÁN, 126 punts
(Sport Tossa 78)
- 2.- Miquel Roca, 120 punts
(Van Green-Autosub. Vic)
- 3.- FRANK HERNÁNDEZ
66 punts (Sport Tossa 78)

MIQUEL ÀNGEL MARCHÁN - Campió de Catalunya de Trialsin (Júnior)